

**Prof. dr Duško Vejnović, redovni profesor Univerziteta u Banjoj Luci,
predsjednik Evropskog defendologija centra, Banja Luka, glavni i
odgovorni urednik naučnih časopisa *Defendologija* i *Sociološki diskurs***

KONFLIKTI I SUKOB INTERESA

Pitanje konflikata se može posmatrati sa multidisciplinarnog aspekta više naučnih disciplina, kao što su sociologija, filozofija, međunarodno pravo, psihologija, međunarodni odnosi, istraživanja o miru i sukobima, političke nauke, ekonomija, antropologija, istorija, etnologija itd. Sama riječ konflikt (conflictus) je latinskog porijekla i izvorno znači “udarati se međusobno”. U ovom pogledu ćemo se opredijeliti za stanovište dijela sociologa i istraživača koji pod pojmom konflikta ili sukoba podrazumijevaju pojavu, proces suprostavljenih odnosa među ljudima ili grupama. Naime, u svim definicijama konflikta naglašene su razlike (stvarne ili opažene) u odnosu na interese, ciljeve, potrebe, ideje, stanovišta, probleme i sl. između najmanje dvije strane, bilo da se radi o pojedincu ili grupi. Sukob interesa dva ili više pojedinaca ili društvenih grupa predstavlja stanje koje se zove *konfliktna situacija*. Stanje konfliktne situacije nastaje kada pojedinac ili grupa teži ostvarenju određenog cilja, a istovremeno druga grupa ili pojedinac se suprostavljaju tome ili osporavaju takve težnje.

Konflikti se mogu javiti između samih pojedinaca, između pojedinaca i određenih grupa ili zajednica, između pojedinaca i države, između određenih grupa ili zajednica i države, između samih država. U literaturi se razlikuju društveni konflikti i konflikti u društvu. *Društveni konflikti* se rjeđe javljaju, velikog su inteziteza, širokih razmjera i obuhvataju velike mase i kao rezultat, po pravilu, imaju velike promjene u društvu. Sa druge strane, konflikti *u društvu* su svakodnevna i česta pojava, malog su inteziteta i učesnici mogu biti pojedinci ili grupe, relativno lako se rješavaju, ne ostavljaju značajnije posledice po društvo. Sa aspekata ovog pogleda i osvrta, predmet razmatranja biće konflikti u društvu, odnosno poslovnim organizacijama/sistemima, preduzećima i organima državne uprave.

Što se tiče poslovnih organizacija, uključujući tu i organe državne uprave, najčešće dolazi do konflikata u poslovnoj komunikaciji sa strankama, koji se mogu definisati kao sukobi nespojivi sa tendencijama i djelovanjima pojedinca, grupa u organizaciji ili između pojedinaca, grupa u okviru konkurentskih ili korporacijskih interesa. Međuljudski odnosi predstavljaju izvor različitih otpora, sukoba, nesporazuma, nametanja, ličnih interesa i interesa formalnih i neformalnih grupa, što u određenim okolnostima dovodi do različitih konflikata.

Prema Pondiju, da bi se neka situacija označila kao konflikt potrebno je da budu prisutna 4 elementa:¹

1. *Prethodni uslovi za pojavu konflikta*: oskudica resursa, pogrešna politika organizacije, loš sistem nagrađivanja, pogrešne percepcije grupa;
2. *Afektivna stanja pojedinaca i grupa*: stres, tenzija, neprijateljstvo, anksioznost;
3. *Kognitivna stanja pojedinaca i grupa*: vjerovanje, svijest, saznanje da postoji konflikta situacija, da druga strana može ili već jeste ugrozila interese subjekta;
4. *Konfliktno ponašanje (akcije)*: od pasivnog otpora do agresije na drugu stranu;

Kako konflikti ne bi prešli u sukob sa težim poslasticama u organu državne uprave, potrebno je konflikte pravovremeno rješavati ili vršiti upravljanje konfliktima. Konfliktologija se detaljnije bavi, između ostalih, i ovim tematicama.

¹ Pondy L. (1967), Organizational Conflicts: Concepts and Models, *Administrative Science Quarterly*, vol.2, no.2. http://temple.academia.edu/stuartschmidt/Papers/527528/Conflict_Toward_conceptual_clarityPreuzeto 07.04.2012.godine.